

ВІДГУК

офіційного опонента,

кандидата медичних наук Демянчука Віталія Богдановича

на дисертацію «Профілактика ішемічного пошкодження міокарда при

хірургічному лікуванні багатоклапанних вад серця в поєднанні із

коронарною патологією»

здобувача ступеня доктора філософії

Семеніва Петра Михайловича

з галузі знань

22- Охорона здоров'я

із спеціальності

222 – Медицина.

Актуальність теми дисертації

Сьогодні кардіохірурги все частіше стикаються з поєднаною патологією клапанів серця та коронарних артерій. Згідно літературних даних, поєднання ішемічної хвороби серця та вад клапанів виявляється у 30–50% пацієнтів з ураженням клапанного апарату. Багато досліджень пов'язують це зі збільшенням середньої тривалості життя у розвинених країнах, що призводить до того, що пацієнти з дегенеративними ураженнями клапанів серця мають супутні значущі атеросклеротичні стенози коронарних артерій, а пацієнти з коронарною хворобою все частіше госпіталізуються з атеросклеротичними та дегенеративними ураженнями клапанів серця. Отже, необхідність проводити одночасну корекцію уражень клапанів та адекватну реваскуляризацію міокарда є абсолютно обґрунтованою. У останні роки спостерігається тенденція до збільшення кількості операцій при поєднаній патології, але госпітальна летальність залишається вищою, ніж при ізольованому протезуванні клапанів серця, що обумовлено вихідним важким станом пацієнтів, технічними складнощами й тривалістю одномоментної корекції клапанних вад серця та шунтування коронарних артерій.

Таким чином, однією з найважливіших задач в серцево-судинній хірургії є забезпечення адекватного інтраопераційного захисту міокарда з можливим збільшенням часу роботи на зупиненому серці. Ця проблема актуальна у хворих, які потребують таких кардіохірургічних втручань, як одномоментна поєднана корекція ураження двох або трьох клапанів серця та реваскуляризація міокарда, коли для досягнення відповідної хірургічної корекції необхідний більш тривалий ішемічний час.

Різноманітність підходів до вибору методики проведення інтраопераційного захисту міокарда з одного боку, вказує на відсутність загальноновизнаної універсальної технології кардіопротекції, а з іншого боку доводить необхідність подальшого вивчення даного питання та підтверджує науково-практичну актуальність цього дослідження, особливо у випадках з необхідністю тривалого штучного кровообігу з пролонгованою ішемією міокарда.

Зв'язок теми дисертації з державними чи галузевими науковими програмами

Дисертаційна робота виконана відповідно до плану НДР ДУ «НІССХ ім. М.М. Амосова НАМН України» і є фрагментом НДР: «Розробити та вдосконалити методи хірургічної реконструкції серця при клапанних вадах з атріомегалією» (№ держреєстрації 0120U000321, строки виконання 2021-2023 рр.). Автор дисертації був співвиконавцем теми.

Наукова новизна результатів дослідження, ступінь їх наукової обґрунтованості

Наукова новизна результатів дослідження полягає в наступному:

- узагальнено та систематизовано різні варіанти методик захисту міокарда, які використовуються при хірургічному лікуванні пацієнтів з

багатоклапанними вадами серця в поєднанні з ІХС, проведено порівняльну характеристику їх ефективності;

- розроблено методику комплексної кардіопротекції на підставі аналізу особливостей системної гемодинаміки, показників ефективності захисту міокарда у хворих з багатоклапанними вадами серця в поєднанні з ІХС та даних патоморфологічного дослідження з електронною мікроскопією;

- розроблено алгоритм вибору оптимального варіанту захисту міокарда при тривалих операціях у пацієнтів із поєднаною патологією клапанів серця та коронарних артерій.

Висока достовірність основних положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, забезпечується ретельним аналізом достатньої для отримання достовірних результатів кількості спостережень (93 випадки). Висновки дисертації є логічним наслідком основних наукових положень, сформульовані конкретно та мають важливе науково-практичне значення. Рекомендації по практичному використанню результатів дослідження обґрунтовані і підтверджені на практиці, про що свідчать акти впровадження.

Практичне значення отриманих результатів дослідження

На підставі отриманих автором результатів дослідження автором введено у клінічну практику модифіковану методику зменшення тривалості ішемії серця та реперфузії міокарда під час комбінованих операцій багатоклапанної корекції в поєднанні з коронарним шунтуванням.

Визначено критичний час перетискання аорти (<180 хвилин), що дозволяє планувати операцію з урахуванням цього показника з метою зменшення післяопераційних ускладнень.

Дані, отримані в процесі виконання роботи, наукові положення, висновки та практичні рекомендації, які містяться в дисертації впроваджені в практику і застосовуються в ДУ «Національний інститут серцево-судинної хірургії ім. М.М. Амосова НАМН України».

Повнота викладу матеріалів дисертації в опублікованих працях

За темою дисертації дослідження опубліковано 5 статей, з яких 2 – статті у фахових наукових виданнях, рекомендованих МОН України, 3 – у виданнях, що індексуються міжнародною наукометричною базою Scopus. Зміст відповідає розділам дисертації, матеріал достатньо повно представлено у публікаціях.

Зауваження щодо змісту та оформлення дисертаційної роботи

Робота написана літературною українською мовою, проте з незначною кількістю орфографічних і граматичних помилок, які суттєво не впливають на загальне позитивне враження від роботи.

В процесі аналізу роботи до дисертанта виникли деякі питання:

1. Який підхід універсальний або індивідуальний застосовувався при плануванні кардіопротекції? Чи застосовувався, наприклад, метод ізольованої ретроградної кардіopleгії?
2. Який часовий діапазон введення кардіopleгічного розчину дотримувався під час хірургічних втручань?

Висновок щодо відповідності дисертації встановленим вимогам.

Дисертація Семеніва П.М. «Профілактика ішемічного пошкодження міокарда при хірургічному лікуванні багатоклапанних вад серця в поєднанні із коронарною патологією» є комплексним узагальнюючим науковим дослідженням з актуального питання кардіохірургії, характеризується єдністю змісту, містить наукові результати, яким властива наукова новизна, теоретичне та практичне значення, а отже, свідчить про істотний особистий внесок здобувача у розвиток медичної науки. Дисертація відповідає вимогам п.п. 6,7,8,9 Постанови КМУ «Про затвердження Порядку присудження

ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» від 12.01. 2022 р. № 44 зі змінами, внесеними згідно з Постановою КМУ від 21.03.2022 р. № 341, а також Наказу МОН України від 12.01.2017 № 40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» (зі змінами), а її автор Семенів Петро Михайлович заслуговує на присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 22- Охорона здоров'я із спеціальності 222 –Медицина.

Офіційний опонент:

Заступник генерального директора
з хірургії ДУ «Інститут серця
МОЗ України»

к. мед. н.

Віталій ДЕМ'ЯНЧУК